

КОМПЛАЕНС ХИЗМАТИ

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ “КОМПЛАЕНС-НАЗОРАТ” ТИЗИМИНИНГ КЕЛИБ ЧИҚИШИ, УНИНГ ЭЛЕМЕНТЛАРИ ВА АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ

1. Коррупцияга қарши курашишда комплаенс назорат тизимининг ўрни ва аҳамияти

Комплаенс назорат тизимининг вужудга келиши дастлабки унсурлари 1884 йилда Германияда “Бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш ва суғурталаш Ассоциация”нинг Accident Prevention & Insurance Association) ташкил этилиши билан боғлиқ.

Коррупцияга қарши комплаенс назорат тизимини дастлаб АҚШда жорий этилган. Ушбу тизим дастлаб 1906 йилда АҚШда озиқ-овқат маҳсулотлари ва дори воситаларини ишлаб чиқарувчи компаниялар фаолиятини назорат қилиш федерал хизматининг FDA (Food and Drug Administration) ташкил этилиши ва фаолияти жамоат хавфсизлигига қаратилган компания ва ташкилотларнинг асос солиниш зарурияти билан юзага кела бошлади.

Дунёда коррупцияга қарши комплаенс тизимини жорий этилиши

2020 йилга келиб дунёнинг коррупцияга қарши комплаенс тизимини 180 давлатларда 50000 компанияларда турли моделлари жорий этилган

Комплаенс назорати деб – давлат органлари ва хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини коррупцияга қарши курашиш соҳасидаги халқаро стандартлар, қонун ва бошқа меъёрий ҳуқуқий ҳужжатларга мувофиқ ташкил этувчи, коррупция хавф-хатарлари, манфаатлар тўқнашувини ўз вақтида аниқлаш ва чек қўйиш, қонун бузилиш ва коррупцияга оид ҳуқуқбузарликлар ҳақида хабар беришни ўзида мужассам этган профилактик тизимдир деган хулосага келиш мумкин.

Ўзбекистонда устав жамғармасида давлат улуши бўлган ташкилотларда коррупцияга қарши комплаенс назорат тизимини жорий этиш қайси норматив актда илк бор белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 27.05.2019 йилдаги ПФ-5729-сонли “Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши курашиш тизимини янада такомиллаштириш чоратадбирлари тўғрисида”ги Фармони асосида қабул қилинган “2019-2020 йилларда коррупцияга қарши курашиш Давлат дастури”нинг 21-банди.

Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши комплаенс тизимини жорий этиш босқичлари қуйидаги хужжатлар қабул қилиниши билан боғлиқ

3. Комплаенс назорат тизимини миллий қонунчиликка тадбиқ этиш истиқболлари

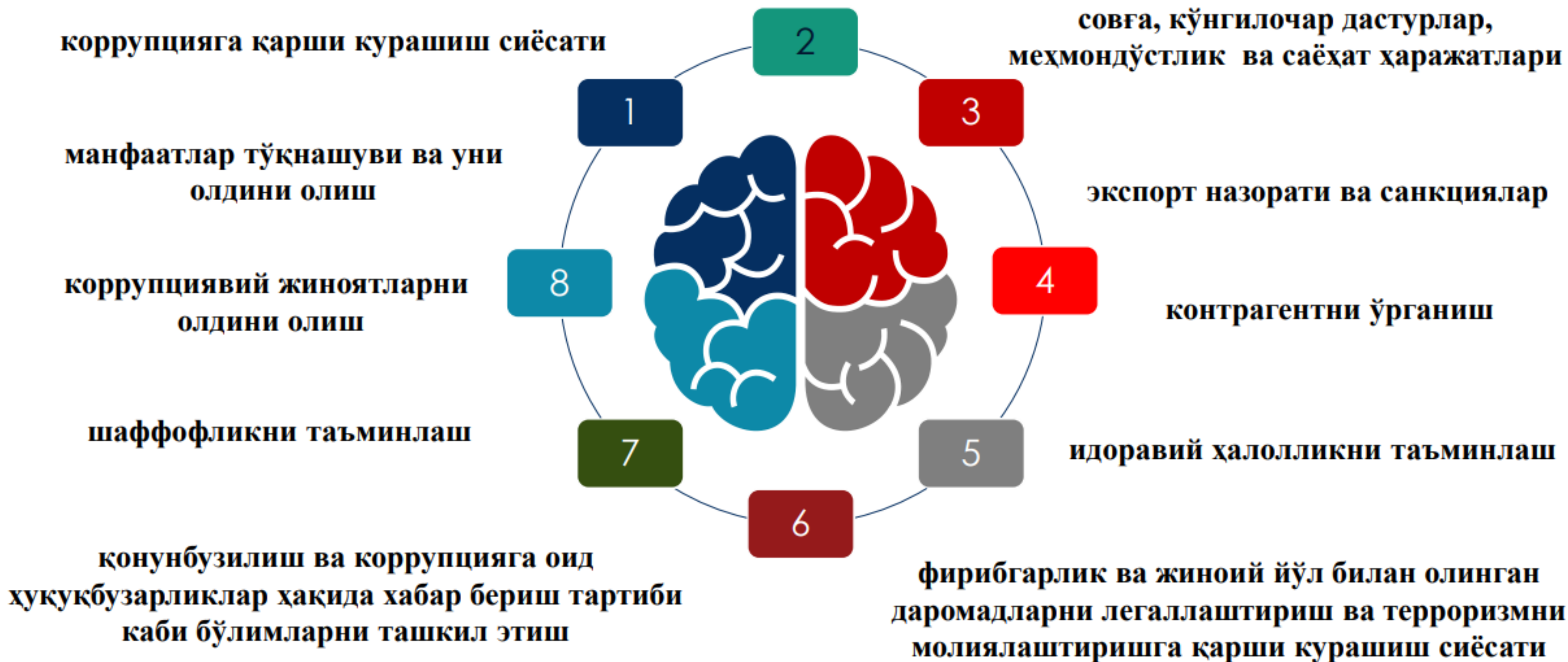
Давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, давлат корхоналари, банкларда коррупцияга қарши ички назорат тизими (“комплаенс-назорат”) ҳамда коррупцияга қарши курашишнинг бошқа халқаро воситаларини жорий этиш ва самарали фаолият кўрсатишини ташкиллаштириш, уларнинг мазкур соҳадаги фаолияти бўйича рейтингини тузиш

Халқаро ташкилотларнинг маблағларини жалб қилган ҳолда, 2020- 2021 йилларда барча давлат ва хўжалик бошқаруви органларида коррупцияга қарши ички назорат тизими (“комплаенс-назорат”)ни босқичма-босқич жорий этиш чораларини кўриш вазифаси юклатилган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси томонидан 2020 йил 4 сентябрда “2020-2021 йилларда яширин иқтисодиёт ва коррупцияга қарши курашиш ва уни олдини олиш” бўйича йўл хариталари тасдиқланган (26 та ташкилот)

Коррупцияга қарши комплаенс тизимини жорий этиш мақсади

Коррупцияга қарши комплаенс назорати тизимни жорий этиш натижалари:

- маъмурий тартиб-таомиллар, давлат хизматлари ва харидларини амалга оширишда давлат органларида коррупция фактлари тўғрисида маълумот олишга;

- марказий аппарат ва ҳудудий тузилмалар кесимида коррупция ҳолати ва тенденциялари тўғрисидаги маълумотларни тўплаш ва таҳлил қилишга;

- давлат идоралари, тармоқлар, ҳудудлар ва коррупция турлари кесимида коррупция ҳолати ва тенденциялари мониторингини амалга оширишга;

- фуқароларнинг, ходимларнинг мурожаатлари бўйича ягона тизим ва маълумотлар базасини яратиш, шунингдек давлат хизматида коррупцияга қарши ўқитиш ва ҳалоллик бўйича малакасини оширишга хизмат қилади.

Комплаенс назорат тизимини жорий этиш бўйича халқаро тажриба коррупцияга қарши курашиш комплаенс назорат хизматини жорий этилишга кўра энг кенг тарқалган *учта модели* қўлланилади

1. Комплаенс хизматини жорий этилиши минимал қоидалар билан чекланади

2. Комплаенс хизматнинг мақоми, вазифаси, фаолият доираси кўпроқ халқаро стандарт ва тавсияларга асосланади

3. Комплаенс хизматнинг аралаш модели

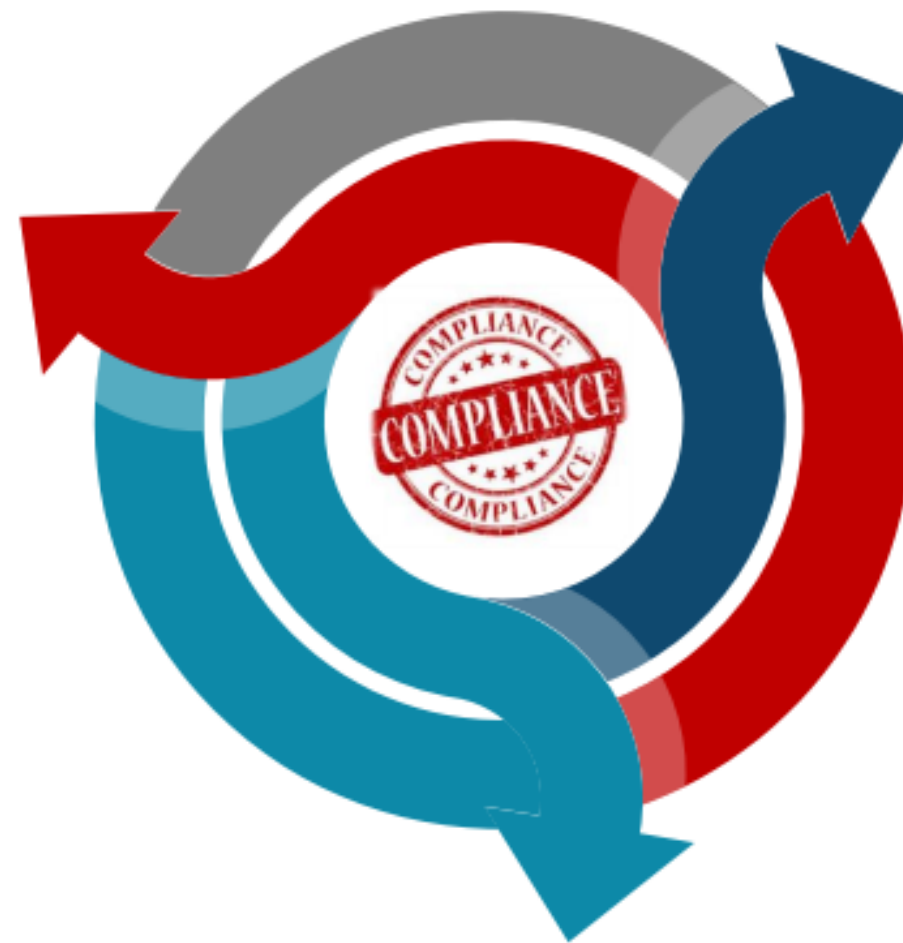
Коррупцияга қарши комплаенс тизимини жорий этиш бўйича ваколатли ишчи гуруҳ таркиби

Раҳбарият

Хорижий давлатларда коррупцияга қарши курашиш комплаенс назорат тизимининг моделлари

“Америка модели”
1977 йилдаги “Хорижда
коррупцияга қарши курашиш
тўғрисидаги Акт” (FCPA)
2002 йилдаги “Сарбейнз-
Оксли” Акти
(*Sarbanes-Oxley Act of 2002*),
2010 йилдаги “Дод-Франк
Акти”да, (*The Dodd — Frank
Act of 2010*)

“Буюк Британия модели”
2010 йилдаги “Порахўрлик
тўғрисидаги Акт”
(*UK Bribery Act*)

“Словения модели”
2014 йилдаги “Словения давлат холдинги акти тўғрисида”ги Қонуни
(*Slovenian sovereign holding Act of 2014*)

Комплаенс хизматини жорий этиш 4 босқичда амалга оширилади:

**Коррупцияга қарши курашиш чора-тадбир ва назорат
механизмларини ишлаб чиқиш ёки такомиллаштириш**

**Жорий қилинган коррупцияга қарши курашиш
“комплаенс назорат” тартиб-қоидалари
самарадорлигини баҳолаш каби жараёнларда ишларни
амалга ошириш**

Коррупцияга қарши комплаенс тизимини жорий этиш жараёни

Коррупцияга қарши комплаенс тизимини жорий этиш борасидаги чоралар

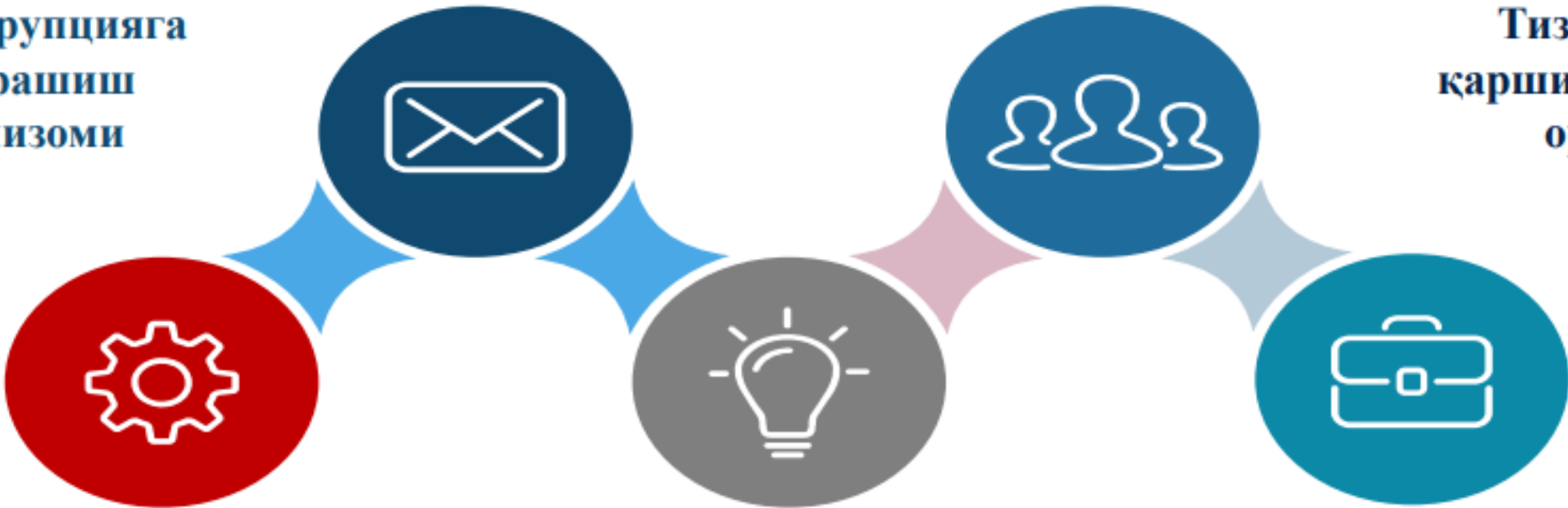

Коррупцияга қарши комплаенс назорат тизимини қуйидаги асосий масалаларни қамраб олиши тавсия этилади:

- коррупцияга қарши курашиш сиёсати;
- совға, кўнгилочар тадбирлар, меҳмондўстлик ва саёҳат харажатлари;
- экспорт назорати ва санкциялар;
- контрагентни ўрганиш (*due diligence*) принципи;
- фирибгарлик ва жиноий йўл билан олинган даромадларни легаллаштириш ва терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш сиёсати;
- манфаатлар тўқнашуви ва уни олдини олиш;
- қонунбузилиш ва коррупцияга оид ҳуқуқбузарликлар ҳақида хабар бериш тартиби каби бўлимлардан ташкил этиш.

Коррупцияга қарши комплаенс тизимини жорий этиш бўйича норматив-ҳуқуқий асослар

Тизимда коррупцияга
қарши курашиш
хизмати низоми

Тизимда коррупцияга
қарши курашиш ваколатли
органлар мақоми

Тизимда коррупцияга
қарши курашиш
стратегияси

Тизимда коррупцияга
қарши курашиш
борасида норматив-
ҳуқуқий ҳужжатлар

Коррупциявий ҳуқуқбузарлик содир
этган шахсларга қўлланиладиган
жазо ва таъсир чоралари

жорий йилнинг 1 -июль ҳолатига 94 та давлат ташкилотлари, шу жумладан банкларда 1340 нафар штат бирлигидан иборат коррупцияга қарши ики назорат тузилмалари фаолияти йўлга қўйилди,

халқаро стандартлар асосида коррупцияга қарши **10 та** ички идоравий ҳужжатлар ва мазкур тузилмалар фаолиятини тартибга солувчи **“Коррупцияга қарши ички назорат тузилмалари фаолияти тўғрисида”**ги Намунавий низом ишлаб чиқилиб, давлат ташкилотлари фаолиятига тадбиқ этилди;

хорижий экспертлар иштирокида давлат ташкилотларининг **1000 дан** ортиқ ички назорат тузилмалари ходимларининг малакасини ошириш таъминланиб, айнан ИСО 37001 стандарти бўйича эсқа ходимларнинг **555 нафари** (47%) малака ошириш курсларида ўқитилиб, сертификат берилган **Коррупцияга қарши ички назорат (комплаэнс) тизимини жорий этиш бўйича 4 та услубий қўланма** ЧОП этилди;

жорий йил ҳолатига **33 та** давлат ташкилоти, **1 та** хусусий банк **“Коррупцияга қарши курашиш менежмент тизими”** ИСО 37001:2016 халқаро стандарт сертификатига эга бўлди.

Халқаро экспертлар тавсиясига асосан ташкилотнинг ушбу сертификатни қўлга киритиши мамлакатнинг халқаро рейтингларда устувор аҳамият касб этиши, инвестицион жозибадорлигини ошириш ва инвесторлар кириб келишини таъминлашга хизмат қилувчи омилладан бири ҳисобланади.

ички назорат тузилмалари ходимларини ишга қабул қилишни шаффоф танлов асосида амалга ошириш тизими йўлга қўйилиб, тузилма ходимларини танлаш жараёнлари Интернет тармоғида жонли эфирга узатиш тартиби жорий этилди;

Komplayens xizmati bilan bog'lanish

Email: compliance@bydfactory.uz

Telefon: +998(55) 151-8888

Telegram:

Anonim yozma habarlar
uchun har bir tsehlardan
murojaat yuborishingiz
mumkin

